

Tentamen i Reglerteknik, för D2/E2/T2

Tid: Torsdagen den 4 juni kl.09.00-13.00 2009

Sal: T158

Tillåtna hjälpmedel: Valfri räknare + formelsamling(kursens) +
formelsamling(Transformteori) + tabeller (Signaler och system)

Lärare: Thomas Munther, rum: E528

Telefon: 16 71 15

Anvisningar: Fullständiga lösningar och antaganden skall redovisas.

Maxpoäng: 50

Tentamentsbesök: ca: kl. 11.15

För godkänt krävs minst 20p, betyg 4: minst 30p, betyg 5: minst 40p.

Slutbetyg: Tentamentsbetyg utgör slutbetyg i hela kursen.

Bonuspoäng: som erhållits inom årets kurs får användas på ordinarie eller någon av omtentamina under året för att erhålla ett bättre betyg.

Tentamen: omfattar enbart reglerteknik.

Resterande del inom kursen omfattar styrteknik och denna examineras genom godkända laborationer och inlämningsuppgifter.

Granskningsdatum: inom 3 veckor. Anslås på schemat.

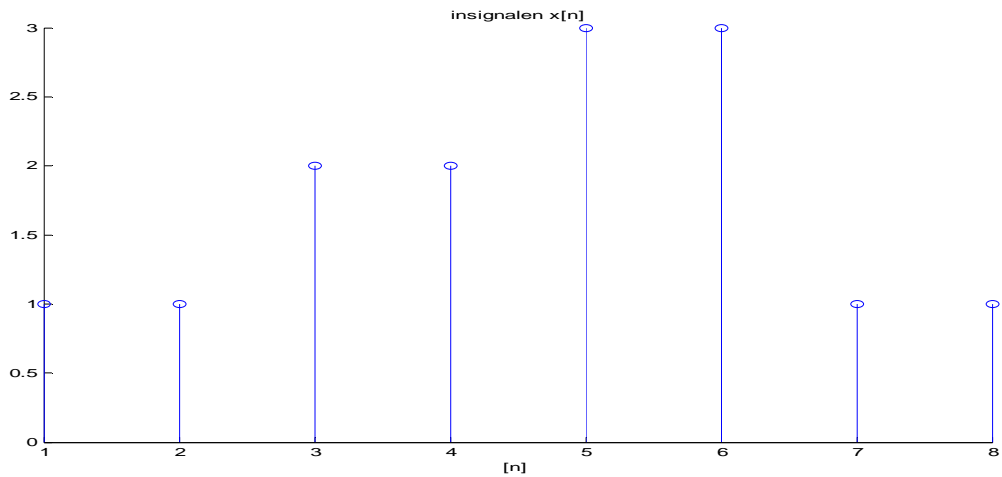
Lösningsförslag: till tentamen anslås på kursens hemsida.

-
1. Kan du ge exempel på en integrerande process. Ange vad som är insignal och utsignal i det fallet ! (1p)
  2. Kan du ge exempel på en process av första ordningen med dödtid. Ange vad som är insignal och utsignal i det fallet ! (1p)
  3. Om du har fått till uppgift att ta fram ett reglersystem med en PID-regulator för en process på ett företag. Vilka tekniska alternativ för att implementera detta har du då, om du får fritt välja ? (1p)
  4. Skissa på stegsvaret från en analog ideal PI- respektive PD-regulator ! (Notera endast regulator !!!) (1p)
  5. Skissa på Bodediagrammet för en analog ideal PI- respektive PD-regulator ! (1p)
  6. Nämn minst 3 olika fall av processer då PID-regulatorn i regel är otillräcklig ? (1p)
  7. Ge ett par övertygande förklaringar till begreppet stabilitet ! (2p)
  8. När kan det finnas behov att använda en tumregelmetod ? (1p)
  9. Ge ett praktiskt exempel på vad en stegstörning kan vara ? (1p)

10. Vi skall undersöka för digitalt system hur motsvarande utsignal ser ut när insignalen ser ut enligt (4p)
nedanstående figur ! Vårt digitala system beskrivs med en differensekvation enligt följande:

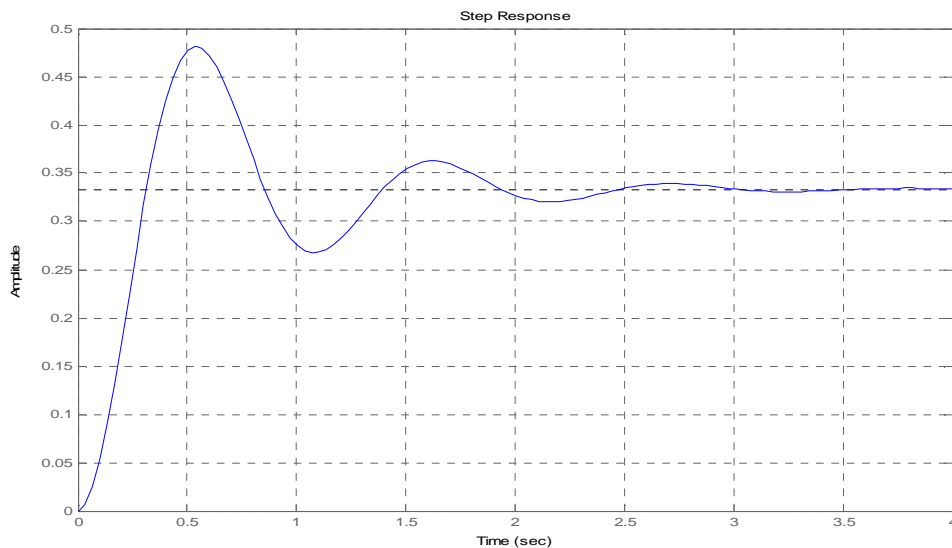
$$y[n] = y[n-1] + y[n-2] + x[n-1]$$

Antag att $y[-1] = y[-2] = 0$. Beräkna utsignalen för de första 9 sampeln !
Insignalen $x[n] = 0$ för $n \leq 0$.

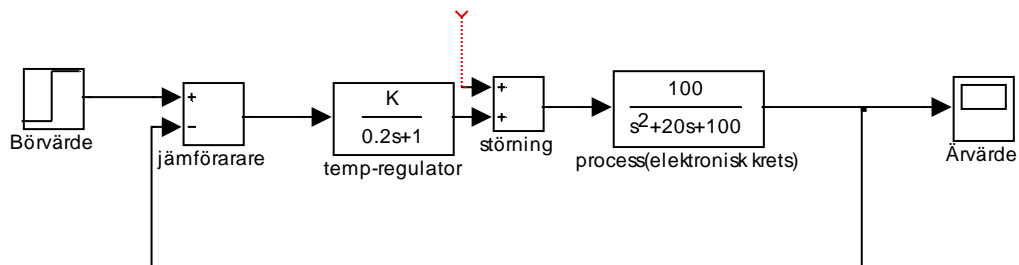
11.

- Bestäm en trolig överföringsfunktion av lägsta ordning som kan förklara nedanstående stegsvar ! (3p)
- Bestäm motsvarande differentialekvation. Ansätt $y(t)$ som utsignal och $u(t)$ som insignal ! (1p)
- Avläs stigtid, peaktid, insvängningstid(5%) och översväng(%) ur nedanstående figur ! (2p)

12. I nedanstående blockschema visas en temperaturreglering för en elektronisk krets. (8p)
 Extrema temperaturer medför ofta att kretsar slutar fungera. Här har vi en regulator som skall se till om temperaturen blir för låg i kretsen att vi ökar värmeeffekten i densamma. Störningen i detta fall är utomhustemperaturen. Kalla störningen (se pilen) för $D(s)$. Börvärdet, $R(s)$ och ärvärdet för $Y(s)$. Dessa båda är i grader.

- a) Bestäm hur stort temperaturfel som vi får då vi ändrar börvärdet från 5- $\rightarrow$ 8 grader.
 Antag att störningen är konstant 0. Sätt $K=1$.
 b) Antag att ärvärdet håller en temperatur på 5 grader och detta är samma som börvärdet.
 Vilken ärvärdestemperatur erhålles då störningen plötsligt ändras från 0 till -10 grader.
 Sätt $K=1$.

- c) Bestäm för vilka K -värden som systemet är stabilt ovan.
 Hur stämmer det överens med uppgift a) och b) ?

13. Rita ett Bodediagram för nedanstående överföringsfunktion ! (4p)

$$G(s) = 50(s + 100) / ((s + 1)(s + 50))$$

14. Antag att vi har processen i uppgift 13. Vi skall nu ta fram olika regulatorer som passar att reglera denna process. Antag att vi har en snabb givare och negativ återkoppling. (7p)

- a) Tag fram inom vilka gränser vi kan ställa in en P-regulator (Antag att $K > 0$) !
 b) Tag fram en P-regulator så att vi får 45° fasmarginal i reglersystemet!
 c) Vilken amplitudmarginal har ert system för P-regulatorn i b) !
 d) Hur skulle inställningen av en PI-regulator enligt Zieger-Nichols självsvängningsmetod ha sett ut ?

15. Tag fram en icke-integrerande polplaceringsregulator för en kontinuerlig process : $\frac{4e^{-s}}{s}$ (7p)
 Samplingstid väljes till 1 sekund. Placera 1 pol i origo resten i $z=0.4$.
 a) Visa hur detta system klarar av ett börvärdessteg.! Plotta för de 7 första sampel !
 b) Visa även styrsignalen under dessa 7 sampel !
 c) Hur klarar systemet av stegformade processtörningar ?

16. Tag fram en algoritm för en PD-regulator i form av differenskvationer. PD-regulatorn skall ha en samplingstid på 2 sek, deriveringstid 1 sek samt en förstärkning 5. (4p)
 I differenskvationer skall framgå börvärde, ärvärde och styrsignal.

Bodediagram

